

Maandblad der Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

Redacteur: Dr. W. J. Prud'homme van Reine, Mauvestraat 29, Zaandam

Administratie-adres: Bureau K.N.N.V., C 24, Hoogwoud

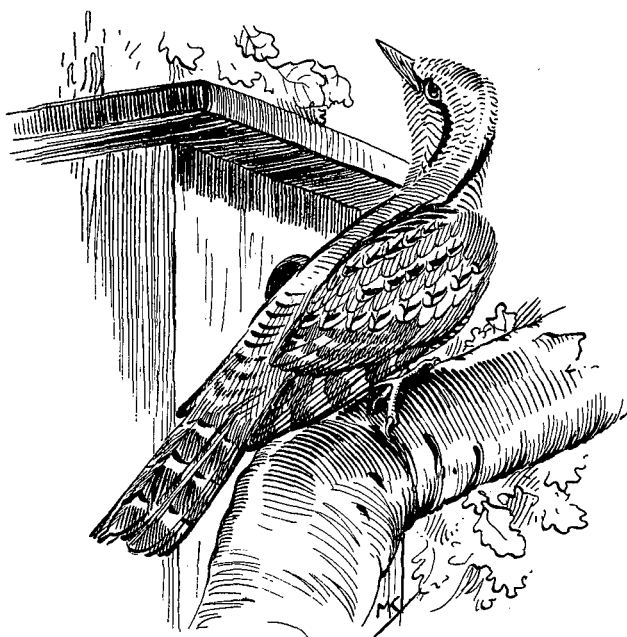
Penningmeester: J. L. Odekerken, Badhuislaan 27, Hilversum,

Giro No. 103855, t.n.v. Penningmeester K.N.N.V. te Hilversum.

Abonnementsprijs voor niet-leden f 5.— per jaar.

Dr W. J. Prud'homme van Reine

Vogelwaarnemingen

Draaihal

Tekening M. J. C. Kolvoort

Nestkast-contrôle

De Natuurwacht „Ede” zond ons een gestencild verslag over de nestkast-contrôle gedurende 1958 op de terreinen Noord-Ginkel, Heibloem, Westbergen en omstreken.

Er zijn daar in totaal 198 nestkasten, waarvan 105 kasten bewoond werden, nl. 41 door Koolmees, 7 door Pimpelmees, 1 door Zwarte mees, 30 door Gekraagd roodstaartje, 24 door Spreeuw en 2 door Draaihal.

In die laatste 2 kasten kwamen 16 eieren, waarvan in totaal 6 jongen uitvlogen.

Dat er zoveel kasten onbewoond waren, wordt geweten aan de twee broedsels van de Draaihals en aan het feit, dat er te veel kasten hangen met een te grote vliegopening. In nestkast 128 werd op 8 juli 1958 maar liefst een groep van 14 vleermuizen aangetroffen; ook daar schijnt de woningnood dus groot te zijn.

De heer H. Stel, Balilaan 5 te Ede, verrichtte de contrôle in totaal 68 uren, terwijl hij ook nog 429 ringen aanlegde.

Een tweede jaarverslag kwam van de Nestkast-contrôle Meyendell, waar in totaal 133 nestkasten werden gecontroleerd. Daarvan waren er 82 bewoond door Koolmees, 9 door Pimpelmees, 6 door Gekraagde roodstaart, 4 door Kauw en 1 door Grauwe vliegenvanger. Mezen verjagen vaak Roodstaarten van het nest om dan de kast voor eigen gebruik in bezit te nemen. Daarbij kwam het voor, dat een Koolmees een Roodstaart verjoeg, nadat deze laatste reeds een ei had gelegd. De Koolmees broedde toen dit Roodstaartei maar met de eigen eieren uit. Dit lukte heel goed en de jonge Roodstaart verliet als eerste het nest.

In dit jaarverslag, opgesteld door Kees Stam, Mient 8 te 's-Gravenhage, vindt men een viertal grafieken, o.a. over de totale bewoning der nestkasten in het tijdvak 1947-1958 en de gemiddelde legselgrootte van de Koolmees bij eerste en tweede broedsel.

Jammer is het, dat tevens geconstateerd moet worden, dat door het recreatie-zoekend publiek verschillende nestkasten op zodanige wijze werden geopend of beschadigd, dat de broedsels verloren gingen. Er blijft voor de natuurwachten dus altijd nog veel werk te doen.

Vogeltrek

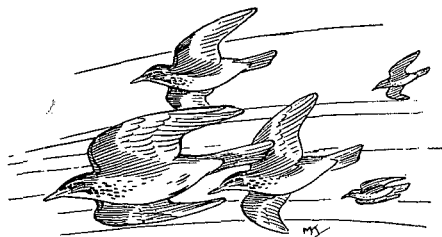
Zodra de herfst z'n intrede doet, worden de vogelmensen met recht ongeduldig. Zij trekken er weer op uit, liefst in de vroege morgenuren als de nachtmist nog over de velden ligt en men huiverend in de kraag van z'n jas duikt. Ze reppen zich naar punten langs de kust of wat hoog gelegen plaatsen in het binnenland om de trekkende vogels waar te nemen. Vele vogelwaarnemers doen dat, ook de Vogelwerkgroep Haarlem, die de waarnemingen regelmatig publiceert in de Haarlemse Courant. Door de vriendelijke geste van de redactie van dit dagblad kan ook Uw redacteur van die mededelingen kennis nemen. Het zou te ver voeren, om alles uit de betreffende artikelen over te nemen, volstaan we dus met hier en daar een greep te doen.

Op 2 oktober passeerden al troepen Vinken, Sijsjes, vrij veel Spreeuwen, een aantal Lijsters en een troep van dertien Grauwe ganzen de waarnemingspost te Bloemendaal. Dit is voor de laatstgenoemde soorten vroeg. Niettegenstaande de krachtige noordelijke wind vlogen vrijdagmorgen 17 oktober in de vroege schemering tegen alle verwachting in troepen Koperwieken over aan de binnenduinrand. Op 14 oktober werden de eerste Bonte kraaien gezien door de waarnemers te Velzen. Het waren er vijftien (Bonte kraaien dan). Zondag 12 oktober werden nog drie Gierzwaluwen gezien, wat wel erg laat is, want de Gierzwaluwen uit Nederland zijn al in de eerste helft van augustus vertrokken.

Zaterdag 18 oktober was er een flinke trek van Koperwieken. Uit er-

varingen van vorige jaren is gebleken, dat de koperwiekentrek steeds over een breed front geschiedt en dit werd ook nu weer bevestigd door berichten uit andere plaatsen. Wageningen meldde voor zaterdagmorgen sterke trek van de Lijsters, in Tilburg en op Schouwen waren ze gezien, terwijl waarnemers in Noord-Duitsland (Holstein) de vorige week een intensieve nachttrek van Koperwieken constateerden. Uit dit laatste berichtje blijkt dan tevens, dat de trekwaarnemers nauw contact met elkaar houden.

Op 25 oktober vlogen de Vinken en Spreeuwen allemaal in de verkeerde richting, maar na ongeveer 8 uur weer normaal. De enige aanwijsbare verandering in de weerstoestand was het breken van de bewolking in het zenith.

Trekkende Koperwieken

Alle bovengenoemde waarnemingen maken het trekwaarnemen tot een spannend bedrijf, waardoor het dan weer niet te verwonderen is, dat men voor dit machtige schouwspel gaarne eens vroeg uit bed stapt.

Zwaluwentragedie

De plotselinge koude-inval heeft langs de noordrand van de Alpen een grote vogeltragedie veroorzaakt. De „koudemuur” van de reeds dik besneeuwde Alpen is voor de zwaluwen een onoverkomelijke hindernis. Ze kunnen de oversteek over de door stormwinden geteisterde sneeuwvlakten, waar temperaturen heersen van 10 tot 12 graden onder nul, niet halen en vallen afgemat in de dalen neer. Vogelvrienden verzamelen de halfbevroren dieren en laten ze bijkomen in warme stallen. Voeren heeft geen zin, ze moeten zelf maar insecten vangen in die stallen. Er zullen daardoor echter maar weinig exemplaren overblijven als er niet spoedig een periode van goed weer komt of vervoer per vliegtuig uitkomst brengt.

